

Institut Européen des Jardins & Paysages

Inventarisatie van parken en tuinen van België - Vlaanderen

Inventaris Vlaams-Brabant

Pastorie met tuin van de Sint-Hubertusparochie

Auteur(s) : Onroerend Erfgoed |Flanders Heritage Agency
www.onroenderfgoed.be <https://inventaris.onroenderfgoed.be>

Inventarisatie van parken en tuinen van België - Vlaanderen
Inventaris Vlaams-Brabant
Pastorie met tuin van de Sint-Hubertusparochie

Titel:	Pastorie met tuin van de Sint-Hubertusparochie
Provincie:	Vlaams-Brabant
Gemeente:	Haacht
Deelgemeente:	Tildonk
Bron:	Schepping: 2014-04-25 Bijwerken: 2018-12-12 URI: https://id.erfgoed.net/erfgoedobjecten/134502
Coördinaten:	Breedte: 4.67693739991 Lengte: 50.9562617527

Primaire tekst

Tot voor kort verwaarloosde tuin, 52 are, langgerekt, bij een typische norbertijnenpastorie, voorbeeld van het 18de-eeuwse model 'vivre entre cour et jardin'; een voor pastorietuinen vaak kenmerkende tweeledigheid: sporen van regelmatige, symmetrische aanleg bij de pastorie en een landschappelijk gedeelte met bruine beuken achteraan.

De huidige pastorie van Wakkerzeel werd gebouwd in 1758 in opdracht van Ferdinandus de Loyers, abt van de abdij van 't Park te Heverlee maar voordien – van 1737 tot 1743 – ook pastoor te Wakkerzeel. De norbertijnenabdij van 't Park bezat sinds 1225 het patronaatsrecht van de kerk van Werchter en haar afhankelijkheden Haacht en Wakkerzeel, dat in 1577 een zelfstandige parochie was geworden. De perimeter van het pastoorsgoed van Wakkerzeel, zoals die wordt weergegeven op een figuratieve kaart uit 1656 is nog precies dezelfde als de huidige: een 30 m brede strook die zich over 130 m uitstrekt vanaf de Martelarenlaan (toen "*den kerck wegh*") tot aan het gebouwencomplex aan de Pastoriestraat (toen "*de smet straete*"), waar de breedte van het perceel nagenoeg verdubbelt. Op de kaart van 1656 is een half gesloten complex te zien met twee percelen land of tuin en direct aansluitend bij het gebouw, een boomgaard.

De huidige, in 1758 gebouwde pastorie omvat een poortgebouw met een zadeldak en een zandstenen rondbooginrijpoort. Samen met het hoofdgebouw, een dubbel huis met twee verdiepingen onder een schilddak, en de omheingmuur, vormt het een gesloten voortuin of binnenplaats – momenteel gras met een grootbladige linde (*Tilia platyphyllos*). Typisch voor de norbertijnse pastorieën uit de jaren 1750 zijn de verticale banden van witte zandsteen die de raamposten met elkaar verbinden en die opgaan in de kroonlijst. Opvallend hierbij is ook dat de nieuwe pastorie beantwoordde – zoals bij de andere norbertijnerpastorieën – aan het toen gangbare model van het "*vivre entre cour et jardin*", in dit geval de binnenplaats tussen poortgebouw en pastorie en, daarachter, de eigenlijke tuin.

Op de Ferrariskaart (1771-1775) wordt de hele oppervlakte van de tuin, ook de verbreding naast de gebouwen, met 'blokjes' weergegeven, de generische voorstelling (refererend aan groentebedden) van tuinbouw. Het Primitief kadaster verschaft geen informatie betreffende een gedifferentieerd gebruik van de tuin, bijvoorbeeld tussen boomgaard, moestuin en 'lustuin'. In de huidige toestand is echter de tweeledigheid zichtbaar die talrijke andere pastorietuinen uit de regio kenmerkt en die vermoedelijk tot stand kwam niet lang na 1850. Op een foto genomen vanaf de kerktoeren omstreeks 1948 met de pastorie in de verte, is dit duidelijk zichtbaar: de omhaagde tuin met hoge, donkere boomkruinen – uiteraard bruine beuken – van het 'landschappelijk' gedeelte van de tuin rechts in beeld en, dicht bij het pastoriegebouw, een glimp van het regelmatig-geometrische gedeelte met kleine bomen (fruitbomen?) en iets wat op een padenkruis lijkt. Dit gedeelte werd na jaren van verwaarlozing in 2003 door de intercommunale Interleuven heraangelegd als 'kringlooptuin' of 'afvalarme' tuin, met paden van kopse houtschijven of

verhakseld loofhout en zes geometrische plantvlakken – herinnering aan de regelmatige, symmetrische aanleg. De symmetrie, die eigen was aan pastorietuinen, wordt nog aangegeven door oude taxusstruiken (*Taxus baccata*) op de grens met het achterste, beboste gedeelte van de tuin. De achterste helft van de tuin bestaat uit een 'landschappelijk' aangelegd bosplantsoen, tot februari 2003 met zeer veel opslag van gewone esdoorn (*Acer pseudoplatanus*) maar met twee oude exemplaren bruine beuk (*Fagus sylvatica* 'Atropunicea'), één struik Pontische rododendron (*Rhododendron ponticum*) en één boompje ongestekelde hulst (*Ilex aquifolium* 'Heterophylla'). Een van de bruine beuken heeft een opvallend gegroefde stam, een kenmerk van de cultivar *Fagus sylvatica* 'Quercoides'. Op beide beuken werd in het najaar 2003 de aanwezigheid van reuzenzwam (*Meripilus giganteus*) vastgesteld.

Auteur: Deneef, Roger

Datum: 2007

Titel Text: Tuin bij de pastorie van de Sint-Hubertuskerk

Grafische documenten

De pastorie van Wakkerzeel en de in 2003 aangelegde 'kringlooptuin'
(Deneef, Roger, 20-03-2014, ©Vlaamse Gemeenschap)

Bibliografie

Typografieboek TB, f° 287 – "die Pastorje van Wackersele met verschejede parcelen van landen, bempden, bosschen en erven" door Joris SUBIL, juli 1656, gereproduceerd in VAN ERMEN E., VANHOVE L. & VAN LANI S., *Het kaartboek van de abdij van Park, 1665*, Brussel, Algemeen Rijksarchief, 2000, plaat 95.

AERTS A., *Wakkerzeel, het stille dorp*, Haacht, HAGOK, 2005, p. 15 en p. 55-89.

GENICOT L.F., VAN AERSCHOT S., DE CROMBRUGGHE A., SANSEN H. & VANHOVE J. 1971: *Inventaris van het cultuurbezit in Vlaanderen, Architectuur, Provincie Brabant, Arrondissement Leuven, Bouwen door de eeuwen heen in Vlaanderen 1*, Luik, p. 428.

Relaties

<https://inventaris.onroerenderfgoed.be/aanduidingsobjecten/1541>

<https://inventaris.onroerenderfgoed.be/erfgoedobjecten/120602>

<https://inventaris.onroerenderfgoed.be/erfgoedobjecten/41867>

Beknopte karakterisering

Datering: derde kwart 18de eeuw, derde kwart 19de eeuw, tweede helft 18de eeuw

Typologie: omheiningsmuren, pastorietuinen, pastorieën, poorten (bijgebouwen)